

PEDAGOGNING INNOVATSION KOMPETINSIYASI VA VARIATIV TA'LIM

Nodirova Farangiz Yaxshiboyevna

Yusupova Zulayho Abdinazar qizi

*Shahrisabz davlat pedagogika insitutining Pedagogika fakultetiti
boshlang'ich ta'lim yo'nalishi 3-bosqich talabasi .*

Annotatsiya: Mazkur maqolada pedagogning innovatsion kompetensiyasi hamda variativ ta'limning ta'lim jarayonidagi o'rni va ahamiyati haqida so'z yuritilgan. Hozirgi kunda ta'lim tizimida amalga oshirilayotgan islohotlar pedagoglardan zamonaviy bilim, ijodkorlik va innovatsion yondashuvni talab qilmoqda. Shu sababli o'qituvchining innovatsion kompetensiyasini rivojlantirish dolzarb masalalardan biri hisoblanadi. Maqolada pedagogning kasbiy faoliyatida innovatsion texnologiyalar va yangi metodlardan foydalanishning ahamiyati yoritilgan. Shuningdek, variativ ta'lim orqali o'quvchilarning qiziqishi, qobiliyati va individual xususiyatlarini inobatga olgan holda samarali ta'limni tashkil etish masalalari tahlil qilingan. Variativ ta'lim o'quvchilarning mustaqil fikrlashi, erkin tanlov qilishi va ijodiy yondashuvini rivojlantirishda muhim omil ekanligi ta'kidlangan. Maqolada pedagogning innovatsion faoliyati ta'lim sifatini oshirish va zamonaviy ta'lim muhitini shakllantirishga xizmat qilishi haqida xulosalar berilgan.

Kalit so'zlar: innovatsion kompetensiya, variativ ta'lim, pedagogik mahorat, innovatsion texnologiyalar, zamonaviy ta'lim, kasbiy faoliyat, ijodkorlik, ta'lim sifati, metod, pedagog kompetensiyasi.

Аннотация: В данной статье рассматриваются инновационная компетентность педагога и значение вариативного образования в образовательном процессе. В современных условиях реформирования системы образования от педагогов требуются современные знания,

творческий подход и способность применять инновационные методы обучения. Поэтому развитие инновационной компетентности учителя является одной из актуальных задач современного образования. В статье раскрывается значение использования инновационных технологий и новых методов в профессиональной деятельности педагога. Также анализируются возможности вариативного образования в организации эффективного обучения с учетом интересов, способностей и индивидуальных особенностей учащихся. Подчеркивается, что вариативное образование способствует развитию самостоятельного мышления, свободного выбора и творческого подхода обучающихся. В статье сделан вывод о том, что инновационная деятельность педагога играет важную роль в повышении качества образования и формировании современной образовательной среды.

Ключевые слова: инновационная компетентность, вариативное образование, педагогическое мастерство, инновационные технологии, современное образование, профессиональная деятельность, творчество, качество образования, педагогическая компетенция.

Annotation: This article examines the innovative competence of teachers and the importance of variable education in the educational process. Today, ongoing reforms in the education system require teachers to possess modern knowledge, creativity, and innovative teaching approaches. Therefore, the development of teachers' innovative competence is considered one of the most important issues in modern education. The article highlights the significance of using innovative technologies and modern teaching methods in pedagogical activity. In addition, it analyzes the role of variable education in organizing effective learning by considering students' interests, abilities, and individual characteristics. It is emphasized that variable education helps develop independent thinking, free choice, and creative approaches among learners. The article concludes that a teacher's

innovative activity plays an important role in improving the quality of education and creating a modern educational environment.

Keywords: innovative competence, variable education, pedagogical skills, innovative technologies, modern education, professional activity, creativity, quality of education, teacher competence.

Kirish: Bugungi kunda ta'lim tizimini rivojlantirish va uni xalqaro standartlar darajasiga olib chiqish davlat siyosatining ustuvor yo'nalishlaridan biri hisoblanadi. Ayniqsa, zamonaviy ta'lim jarayonida pedagoglarning innovatsion kompetensiyasini rivojlantirish hamda variativ ta'lim asosida samarali o'qitishni tashkil etish muhim ahamiyat kasb etmoqda. Chunki globallashuv va axborot texnologiyalarining tez rivojlanishi ta'lim tizimiga ham yangi talablarni qo'yimoqda. Bu esa pedagoglardan nafaqat chuqur bilim, balki ijodkorlik, zamonaviy texnologiyalarni qo'llay olish va innovatsion yondashuv asosida faoliyat yuritishni talab qiladi.

O'zbekiston Respublikasida ta'lim tizimini modernizatsiya qilish bo'yicha keng ko'lamli islohotlar amalga oshirilmoqda. Jumladan, O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2019-yil 8-oktabrdagi PF-5847-son Farmoni bilan tasdiqlangan "O'zbekiston Respublikasi oliy ta'lim tizimini 2030-yilgacha rivojlantirish konsepsiyasi"da pedagog kadrlarning kasbiy mahoratini oshirish, zamonaviy pedagogik texnologiyalarni joriy etish va innovatsion faoliyatni rivojlantirish asosiy vazifalardan biri sifatida belgilangan. Shuningdek, ta'lim jarayoniga ilg'or xorijiy tajribalarni tatbiq etish va ta'limning variativ shakllarini kengaytirish masalalariga ham alohida e'tibor qaratilgan.

Innovatsion kompetensiya pedagogning zamonaviy bilim va texnologiyalar asosida samarali faoliyat olib borish, yangicha fikrlash va ta'lim jarayoniga innovatsion metodlarni qo'llash qobiliyatini ifodalaydi. Pedagogning innovatsion kompetensiyaga ega bo'lishi o'quvchilarning bilim olishga bo'lgan qiziqishini

oshirish, mustaqil fikrlashini rivojlantirish hamda ta'lim sifatini yaxshilashda muhim omil bo'lib xizmat qiladi.

Variativ ta'lim esa o'quvchilarning individual qobiliyati, ehtiyoji va qiziqishlarini hisobga olgan holda ta'limni tashkil etishga xizmat qiladi. Bunday yondashuv orqali o'quvchilarda erkin tanlov, mustaqil qaror qabul qilish va ijodiy yondashuv ko'nikmalari shakllanadi. Shu sababli bugungi kunda pedagogning innovatsion kompetensiyasini rivojlantirish va variativ ta'lim imkoniyatlaridan samarali foydalanish dolzarb masalalardan biri hisoblanadi.

ASOSIY QISM:Hozirgi davrda ta'lim tizimida yuz berayotgan o'zgarishlar pedagog faoliyatiga yangicha yondashuvni talab etmoqda. Zamonaviy pedagog nafaqat o'z fanini mukammal bilishi, balki innovatsion texnologiyalarni amaliyotda qo'llay olishi ham zarur hisoblanadi. Shu sababli pedagogning innovatsion kompetensiyasi bugungi kunda ta'lim tizimining asosiy talablaridan biri sifatida qaralmoqda. Innovatsion kompetensiya pedagogning yangi bilimlarni o'zlashtirish, zamonaviy pedagogik texnologiyalardan foydalanish, muammoli vaziyatlarda to'g'ri qaror qabul qilish va ijodiy yondashuv asosida faoliyat olib borish qobiliyatini ifodalaydi. Bu kompetensiya o'qituvchining kasbiy faoliyatida muhim o'rin tutadi va ta'lim sifatini oshirishga xizmat qiladi.

Pedagogning innovatsion kompetensiyasi tarkibiga axborot bilan ishlash ko'nikmasi, kommunikativ qobiliyat, kreativ fikrlash va kasbiy mahorat kiradi. Hozirgi raqamli texnologiyalar rivojlangan sharoitda axborot-kommunikatsiya texnologiyalaridan samarali foydalanish ham juda muhimdir. Dars jarayonida multimedia vositalari, interaktiv metodlar va elektron ta'lim resurslaridan foydalanish o'quvchilarning faolligini oshiradi va mavzuni chuqurroq tushunishga yordam beradi.

Variativ ta'lim esa o'quvchilarning individual xususiyatlari, qiziqishlari va qobiliyatlarini hisobga olgan holda ta'lim jarayonini tashkil etishga asoslanadi.

Bunday ta'lim shakli har bir o'quvchining imkoniyatiga mos yondashuvni ta'minlaydi. Natijada o'quvchilarda mustaqil fikrlash, erkin tanlov qilish va ijodiy yondashuv ko'nikmalari shakllanadi.

Variativ ta'limni samarali tashkil etishda pedagogning innovatsion kompetensiyasi muhim rol o'ynaydi. Chunki o'qituvchi zamonaviy metod va texnologiyalarni bilmasa, ta'lim jarayonini samarali tashkil eta olmaydi. Shuning uchun pedagog doimiy ravishda o'z ustida ishlashi, yangi pedagogik yondashuvlarni o'rganishi va ularni amaliyotda qo'llashi zarur hisoblanadi.

O'zbekiston Respublikasida ta'lim tizimini rivojlantirishga katta e'tibor qaratilmoqda. Prezident qaror va farmonlarida pedagoglarning kasbiy kompetensiyasini oshirish, zamonaviy pedagogik texnologiyalarni joriy etish va innovatsion faoliyatni rivojlantirish masalalari ustuvor vazifa sifatida belgilangan.

Shuningdek, innovatsion kompetensiyaga ega pedagog dars jarayonini qiziqarli va samarali tashkil eta oladi. Interaktiv metodlar, muammoli vaziyatlar va loyihaviy topshiriqlar o'quvchilarning faolligini oshiradi va ularni mustaqil izlanishga undaydi.

XULOSA: Xulosa qilib aytganda, zamonaviy ta'lim tizimida pedagogning innovatsion kompetensiyasi hamda variativ ta'limni tashkil etish masalasi dolzarb ahamiyat kasb etadi. Chunki bugungi globallashuv jarayonida ta'lim sifatini oshirish, o'quvchilarning bilim darajasini rivojlantirish va ularni mustaqil fikrlaydigan shaxs sifatida tarbiyalash bevosita pedagogning kasbiy mahorati va innovatsion yondashuviga bog'liqdir. Innovatsion kompetensiyaga ega bo'lgan o'qituvchi dars jarayonini zamonaviy pedagogik texnologiyalar asosida tashkil etadi, o'quvchilarda qiziqish uyg'otadi va ta'lim jarayonini samarali boshqaradi.

Shuningdek, variativ ta'lim o'quvchilarning individual xususiyatlari, qobiliyati va qiziqishlarini hisobga olgan holda ta'lim jarayonini tashkil etishga imkon beradi.

Bu esa har bir o'quvchining o'z imkoniyatiga mos ravishda bilim olishini ta'minlaydi. Natijada o'quvchilarda mustaqil fikrlash, tanqidiy yondashuv, ijodkorlik va erkin qaror qabul qilish ko'nikmalari rivojlanadi. Variativ ta'lim shaxsga yo'naltirilgan ta'lim sifatida zamonaviy pedagogikaning muhim yo'nalishlaridan biri hisoblanadi.

Tahlillar shuni ko'rsatadiki, innovatsion kompetensiya va variativ ta'lim o'zaro uzviy bog'liq tushunchalardir. Pedagog innovatsion yondashuvlardan foydalanmas ekan, variativ ta'limni samarali tashkil etish qiyinlashadi. Shu bois o'qituvchi doimiy ravishda o'z ustida ishlashi, yangi metod va texnologiyalarni o'rganishi hamda ularni ta'lim jarayonida qo'llashi zarur. Bu esa ta'lim sifatini oshirishga va raqobatbardosh kadrlar tayyorlashga xizmat qiladi.

O'zbekiston Respublikasida ta'lim tizimini modernizatsiya qilish, pedagoglarning kasbiy kompetensiyasini oshirish hamda innovatsion faoliyatni rivojlantirish bo'yicha qabul qilinayotgan Prezident qaror va farmonlari ushbu jarayonni yanada jadallashtirmoqda. Shu nuqtayi nazardan, pedagoglarning innovatsion kompetensiyasini rivojlantirish va variativ ta'limni keng joriy etish kelajak ta'lim tizimining muhim yo'nalishlaridan biri bo'lib qoladi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

1.O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2019-yil 8-oktabrdagi PF–5847-son Farmoni.

2.O'zbekiston Respublikasi Prezidentining ta'lim tizimini rivojlantirishga oid qarorlari va farmonlari.

3.Pedagogika nazariyasi va amaliyoti. – Toshkent: O'qituvchi nashriyoti.

4.Innovatsion pedagogika asoslari. – Toshkent: Fan va texnologiya nashriyoti.

5. Ta'limda zamonaviy pedagogik texnologiyalar. – Toshkent: Navoiy universiteti nashriyoti.

6. Xoliqov A. “Pedagogik mahorat”. – Toshkent: Iqtisod-moliya.

7. Yuldashev J.G'. “Pedagogik innovatsiyalar va zamonaviy ta'lim”. – Toshkent.